

tožbe ljudstva proti učiteljstvu, temveč so te povečini umetno inscinirane. Glavni odbor je posebno razmotrival uredbo o draginskih dokladah, stanarino, izenačenje doklad med podeželjem z mesti ter vprašanje poročnih učiteljev, draginskih razredov in internatskega šolanja učiteljske dece s podeželja.

Šolsko nadzorstvo.

V pogledu šolskega nadzorstva se nam obetajo nove reforme z ozirom na novo uredbo o višjih pedagoških šolah. Sedanje šolsko nadzorstvo ima veliko hibo pri izbiri nadzornikov po dnevnih razmerah. Glavni odbor je posvetil svojo pažnjo osebnosti nadzornika in odnošaju nadzornika do učiteljstva. Glede nove uredbe se je postavil na stališče, da morajo ostati nadzorniki v rokah učiteljev praktikov narodnih šol, ki bodo tudi teoretsko na višini.

Učni načrt.

Uvidela se je potreba revizije učnih načrtov za osnovne šole in tuja potreba učnega načrta za višje narodne šole. Glavni odbor je podaljšal razpis za vzoren projekt učnega načrta do 1. oktobra 1936. S tem v zvezi se pojavlja revizija razpisa učnih knjig za narodne šole tako, da se reducirajo številne učne knjige na dve čitanki v III. in IV. razredu osnovne šole t. j. v literarno in realistično ter da se prizna računica tudi za II. razred in posebno priročno knjigo za učitelje v svrhu izvajanja učnih načrtov.

Personalna prosvetna politika.

Vprašanje personalne prosvetne politike je združeno posvetilo svojo polno pažnjo in sta tozadevni referat vodila posebna referenta t. j. personalni in pravni referent, ki je učiteljsko-pravnik. Gledalo se je na to, da se realizirajo v čim večjem obsegu »Osnovna načela personalne prosv. politike in intervencij JUU«. Vse stremiljenje je bilo usmerjeno za realiziranje učiteljske stalnosti.

Nova pravila.

Nova pravila so izročena ministrstvu prosvete v potrditev. Ko bodo potrjena, bo centralna uprava izdala vse statute JUU v priročni knjižici. Glavni odbor je sprejel tudi podrobne predpise za izvedbo tajnih volitev po proporcionalnem sistemu, ki jih bo treba izvesti letos najprej na banovinski, potem na glavni in nato na sreskih skupščinah, ako bodo pravila pravočasno potrjena.

Mednarodni učiteljski kongres v Beogradu.

Mednarodni učiteljski kongres v Beogradu se ima vršiti med 8. in 12. avgustom t. l. Na ta kongres bodo poslale svoje zastopnike vse učiteljske organizacije, ki so včlanjene v učiteljski internacionali v Parizu, katere šteje 600.000 članov učiteljev. Na dnevnem redu sta temi »Šola in država« ter »Učitelj in država«.

XVI. glavna skupščina JUU.

XVI. glavna skupščina JUU se bo vršila v Mariboru ali pa v Novem Sadu in to z ozirom na potrditev pravil v dne 3., 4. in 5. avgusta. Na dnevnem redu glavne skupščine bo glavni referat tema: Državlanski pouk in državljanska vzgoja.

POROČILO UREDNIKA.

Urednik »Učit. tov.« tov. Mlekuž je opozoril vse predsednike predvsem na to, da se vabila za društvena zborovanja pošiljajo pravočasno, ker jih je sicer nemogoče priobčiti v listu. Redakcija lista se zaključuje vsak teden v torek zvečer. Podal je nekaj misli, kako naj bi bila sestavljena društvena poročila, ki naj bi vsebovala predvsem jedro debate in pa kratek ekscerpt predavanja. Ravno iz jedra debate se lahko povzamemo mnoge načelne zadeve, ki društva o njih razpravljajo in bi bilo prav, da bi dopisniki pri sreskih društvih ta vprašanja obravnavali v načelnih člankih, ki bi jih potem priobčeval »Učit. tov.« Le na

ta način bi bilo mogoče dvigniti aktivnost sodelovanja vsega članstva pri stanovskem tisku, kar je za dvig in borbenost stanovskega glasila nujno potrebno.

DEBATA.

Po vseh teh treh poročilih se je razvila kratka debata, ki so se je udeležili tovariši Sestan, Belšak, Kmet, Zupančič, Kumelj, Vauda in Dimnik. V debati se je sprožilo tudi vprašanje kmetско - nadaljevalnih šol, ki bo moglo uspevati in se dvigati pravilno le tedaj, če se bo smatralo kot sestavni del narodne šole in bo poslovalo kot nadaljevalna šola.

Govorilo se je tudi o organizaciji tajništva pri sreskih društvih, ki naj bi bila v stalnem stiku s članstvom.

BLAGAJNIŠKO POROČILO.

Pregledno poročilo o stanju blagajne sekcije za dravsko banovino je podal tov. Rado Grum. Apeliral je predvsem na vsa sreska društva, da poravnajo do konca tekočega upravnega leta vse prispevke ter s tem poravnajo dolg, ki ga imajo pri sekciji in ki je prav v letošnjem letu precej narasel. Pojasnil je tudi stanje dolgov na »Popotniku«, ki se je sicer v zadnjem času znižalo, vendar je potrebno, da sreska društva nekoliko vpliva-

jo na zborovanjih na šolske upravitelje, da bi s svojim vplivom pri krajevnih šolskih odborih dosegli ureditev zaostale naročnine na »Popotnika«. Prosil je tudi za navodila glede sestave bodočega proračuna.

O blagajnikovem poročilu so debatirali tovariši Ljubič, Čok, Roš, Petrovič, Gallob, Zupančič in Grum. Debata je podala precej točna navodila za sestavo bodočega proračuna, ki jih bo blagajnik upošteval, da bo mogel predložiti banovinski skupščini proračun, ki bo v glavnem ustrezal zahtevam članstva.

BANOVINSKA SKUPŠČINA.

Zbor predsednikov se je po kratki debati odločil, da naj se vrši letošnja banovinska skupščina dne 10. in 11. junija v Ljubljani. Na skupščini bo predavanje: »Učiteljska stalnost kot potreba šole in države«. V odseku za tisk bo pa poleg tega tudi referat o našem stanovskem tisku.

Po izčrpanem dnevnem redu se je predsednik tov. Dimnik zahvalil tov. Milošu Verku, ki je kot domačin tako lepo pripravil vse potrebno za vse učiteljske prireditve dne 6. in 7. junija in gre le njemu zahvala, da so zborovanja tako lepo uspešna in da so bili vsi udeleženci v vsakem pogledu nadvse zadovoljni. Zahvalil se je za polnoštevilno udeležbo in zaključil zborovanje.

Ekskurzija naših šolnikov na Češkoslovaško

Že v pedagoškem tečaju, ki ga je priredila lanske leto Pedagoška centrala, je njen predsednik g. prof. Šilih sprožil idejo, da bodo potovali naši šolniki, ki se zanimajo za delovno šolo, z avtokatom na Češkoslovaško. Poudaril je, da bodo tu proučili reformne šole, ki so osnovane po načelih univerzitetnega docenta dr. Vavla Pichoda, katerega je ministrstvo prosvete imenovalo l. 1930. za predsednika reformne komisije češkoslovaških narodnih šol.

Kdo je dr. Vavla Pichoda? Mož zelo širokega duševnega obzorja, ki se je po svojem očetu — ljudskošolskem učitelju — že v rani mladosti seznanil s pedagogijo. Rojen je v Sanech pri Podčrbradu leta 1889. Po dovršeni srednji šoli je študiral pedagogiko v Tachers College-u (učiteljska visoka šola) v Chicagu in na Columbia University v New Yorku. Njegovo glavno delo je »Racionalizacija šolstva«, kjer v petih obširnih poglavjih razmotriva potrebo šolske racionalizacije, psihološke osnove šolske organizacije, diferenciacije šolskega sistema, organizacije šolske prakse in kulturne reorganizacije. Večina češkoslovaških reformnih šol je osnovanih na principih te knjige. Smelo lahko trdimo, da je Pichodov reformni poizkus nedvomno uspel. Ob koncu šolskega leta 1936/37 bodo izšli že drugi absolventje iz štiriletno osnovne šole in enotne meščanske šole, nazvane »Komenium«. Prva štiriletna je pokazala presenetljivo lepe uspehe, tako pišejo izvestja, ki se opirajo na stvarno doseženo delo. Učenci prvega razreda osnovne šole pa na podlagi globalne čitalne metode gladko in z razumevanjem čitajo berila, o čemer smo se tudi sami prepričali.

Težnja po spoznanju teh šol nas je vodila, ko smo v torek, dne 19. maja ob 15. uri zjutraj vstopili pred glavnim kolodvorom v Mariboru v eleganten avtobus. Vseh udeležencev je bilo 27, med njimi načelnik prosvetnega oddelka g. prof. Jože Breznik, šolska nadzornika gg. Skulj in Alt. Vodja ekskurzije je bil g. prof. Šilih, nekaj je bilo profesorjev, večina pa učiteljev.

Na meji v Št. Ilju in Špiljah smo po vidiranju potnih listov hitro odbrzeli po gladki asfaltirani cesti skozi Lipniško polje, Gradec

in dalje ob Muri. Ob 10. uri smo že zajtrkovali v Brucku, za hip smo se ustavili na Semmeringu ter si ogledali razkošne hotele, lego kraja, nato pa nadaljevali pot po nižavovstrijski ravnini skozi Dunajsko Novo mesto ter slednjič dospeli okrog 2. ure popoldne pred mestno hišo, kjer smo obedovali, nato nadaljevali vožnjo proti Dunaju.

Bratislava.

Točno ob petih popoldne smo nadaljevali pot iz Dunaja proti Bratislavi, kamor smo dospeli še pred nočjo. Na mostu, ki pelje čez Dunav, sta nas čakala odposlanca Svaza slovaškega učiteljstva, ki sta nas peljala v dvorano hotela Tatra. Učiteljski pevski zbor je zapel našo in češkoslovaško himno, na kar nas je pozdravil šolski upravitelj g. Mikulaš Berka in zastopnik ČJ lige. Tu smo bili gostje Svaza slovaškega učiteljstva in ČJ lige. Bratski češkoslovaški narod nam je izkazal vsepovsod veliko gostoljubnosti, kakršna je lastna samo Slovanom, osobito Čehoslovakom. Odkrito moramo priznati, da se nismo nadejali tako ljubkih in prisrčnih sprejemov. Kdor še ni užival češkoslovaške gostoljubnosti, ta sploh ne more doumeti, kako tamkaj pojmujejo bratsko slovanstvo vzajemnost.

Ogromna Masarykova šola je bila vsa v zastavah. Z vrha stavbe sta plapolali naša in češkoslovaška trobojnika. Nam na čast je priredila deca v svojih narodnih nošah slavnostno akademijo. Bežen pregled šolskega poslopja in inventarja ti izpričuje, da so naši severni bratje v tem oziru na višku. Vzdolž hodnikov so velike garderobe, t. j. z mrežo zagrajeni prostori, kjer se deca pred poukom sezuje ter prihaja v copatah v razrede. Sončna stena razreda je eno samo veliko okno, dolgo po pet do osem metrov. V drugi steni so vzdane številne omare, ostali dve steni pa sta obloženi s tablam, ki se odpirajo kot knjige, in z raznimi diagrami. V vsakem razredu je na lepenki natisnjena po notah češkoslovaška himna. Klopji ali mizice se prilagajajo individualnosti otrok. V I. in II. razredu je improvizirana »prodajalna«. V vrečah so naslikane razne življenjske potrebnosti ter so obešene na posebnih stojalih. Vsak učenec ima iz lepenke napravljene češke krone in halife.

ogromen zemeljski kompleks ter številne stavbe, ki stoje v arondiranem zdraviliškem območju.

Med meščansko oblečenimi zdraviliščarji opaziš tudi številne kmetijske prebivalce in mladino iz okoliških vasi, ki prinašajo na prodaj jagode, češnje, pa tudi druge pridelke skromnega šmarskega sreza, enega najbolj pasivnih pokrajin v naši domaćini.

In še o tem in onem bodo pravili zdaj naši izletniki o vtisih, ki so jih zadobili te dni v pomembnem zdravilišču. Saj si je vsakdo nabral zvrhan koš zanimivosti. Svojo mladino bomo seznanjali o naših vtisih, in mlada usta bodo pripovedovala o tem, kar so čuli v šoli, staršem, bratom, sestrām, sosedom... in naš obisk Rogaške Slatine bo kronan tudi kot uspešna propaganda za naše zdravilišče, ki ozdravlja bolnike in osvežuje razrahljane živce. Z darovi, ki jih nudi 5 vrelcev: 2 Templja, 2 Donatija in 1 Štyria in s tisočimi steklenicami lekovitih voda pa se raznaša ime slavnega kraja prav v vse kraje Jugoslavije.

Lanskoletna frekvenca zdraviliščarjev se je sukala okrog 7000 gostov. Statistika, ki jo je sestavil ravnatelj Informacijskega urada g. Zois prikazuje, da je večina gostov izven Slovenije. Naša banovina je dala le desetino gostov, največ pa Zagreb. Iz inozemstva jih je bilo poldrug tisoč. Po stanovih je bilo največ letoviščarjev iz trgovskega stanu in sicer 1219; profesorjev 137; duhovnikov 86; naših stanovskih tovarišev in tovarišev pa 189. Vseh prenočnin je bilo 80.000, to je za 28 tisoč več od leta 1935. Povprečno je prišlo na posameznega gosta 16 prenočnin.

Učenci kupujejo in prodajajo najraznovrstnejše potrebščine. Tako se nauče znanja z velikim veseljem, ne da bi vedeli, da so v globokem učenju računstva. Pouk je vseskozi moderen, sintetičen in približuje deci človeško in prirodno življenje na tleh domačije v njegovi prirodni povezanosti, prikazuje domače probleme kot živo sliko življenja. Učitelj upošteva pri svojem delu, kjer stoji otrok v ospredju (ne pa snov!), vsa najvažnejša pedagoška načela, predvsem pa spontano produktivno aktivnost otrok. Kvalitetni šolski uspehi so na višku, ki ga ne dosežajo z muko, marveč igraje in z največjim veseljem. Ta šola ni »tovarna učenja«, marveč idealno otroško vzgajališče, za kar so podani šoli vsi pogoji. Posebej je omeniti, da vlada tu popolna duhovna svoboda učitelja, ki se sproščen vseh nekdanjih okostenelih (Herbartovih) formulacij, v obstoječem družabnem redu izživlja z deco vred v »prirodni situaciji, ki ji sledi prirodna reakcija«.

Enake vtise smo odnesli tudi iz Štefani-kove dekliške osnovne in meščanske šole, kjer se učenke uče tudi kuharske umetnosti, o kateri so nas ob zaključku pregleda šole tudi prepričale. Ogled bratislavskega muzeja je nudil mnogo zanimivosti. Popoldne smo si ogledali ogromno obrtno šolo, ki po svoji impozantnosti, vseskozi moderni urejenosti in do podrobnosti izvedeni dovršenosti nareja mogocen vtis. Tu poučuje 112 učiteljev v slovaškem, nemškem in madjarskem jeziku 2338 vajencev 33 najraznovrstnejših obrti. Ta šola je popolnoma nova in menda prav nič ne zastaja za dunajsko šolo v V. okraju. Kakih 20 minut vožnje od Bratislave, ob izlivu Morave v Dunav, leži prijazna vasica Devin z razvalino gradu, kjer je bila nekdanja rezidenca mogočnega Svetopolka. Tu je slovaška mladina dne 26. aprila t. l. vzdala spominsko ploščo Janu Šturi, preporoditelju slovaškega naroda. Zvečer smo imeli v hotelu Carlton slavnostni banket, katerega se je med odličnimi osebnostmi slovaške javnosti udeležil tudi naš konzul g. Kičević s svojo go. soprogo. Izrečene so bile številne zdravice, za katere se je zahvalil načelnik g. prof. Breznik.

V složnem tovarštvu smo na dan Vnebohoda krenili dalje proti Zlinu. Spotoma smo se ustavili v Hodoninu, rojstnem mestu Tomaža Masaryka, ter si ogledali njegovo rojstno hišo, ki stoji na Aleksandrovi cesti št. 8. Na pročelju hiše je njegova reliefna slika z napisom »Pravda Vitezi« (Resnica zmaga).

Ozko odmerjen prostor tega članka mi ne dopušča, da bi popisal vse številne vtise in doživljaje, ki sem jih odnesel iz bratske Češkoslovaške.

V Zlinu.

Zlin! Maloameriško mesto. 163 velikih objektov — malone ko naš nebotičnik — predstavlja ogromne Bat'ove tvornice. Nekaj smo si jih bežno ogledali. Nas so predvsem zanimale šole in internati, ki so baje najmodernejši v vsej državi. Vzgoja čevljarjskih vajencev je internatska in skoraj spartanska. Vsak prihranek mora vajenec vložiti v podjetje, neposlušnost se kaznuje zelo strogo.

Brno.

V Brnu smo hospitirali na Tyrševi šoli. Nam na čast so učenci improvizirali delovno enoto »Jugoslavijo«. Ob tej priliki so pripovedovali o svojih doživljajih in vtisih za časa letovanja na Jadranu ter jo zaključili z našo himno. Omembe vredno je dejstvo, da učenci na tej šoli nazivajo svoje učitelje kar po imenu (pan Mlejnek!). Slovesnosti se je udeležil tudi naš konzul, ki je v našem in češkem jeziku govoril o češkoslovaški-jugoslovanski vzajemnosti. Enako je govoril tudi ravnatelj šole g. Mlejnek in g. prof. Breznik. V Brnu smo bili gostje ČJ lige in KJ sester. Tu nas

Razveseljivo je bilo opazovati, kako so se naše skupine zanimale za vse podrobnosti. Skupina Gorenjcev pod vodstvom podgorskega Jožeta je hitela na ogled vzornih banovinskih hlevov, ki so res vredni poseta. V higiensko urejenih prostorih domuje značilna sivo pšenična štajerska pasma, ki zalaga gostilne in restavracije z belim darom.

Kakor iz škatlice vzeta napravlja vtis naša Rogaška Slatina: asfaltirane ceste, vrtnice in cvetlične mojstrovine priznanega vrtnarja g. Zoreta, gorenjskega rojaka, pa marljivi gledališki orkester. Eno pa nas je motilo in se je mnogi naš tovariš spodtaknil v plakate za koncert našega UPZ... Vem, da so mnogi gostje s predsojdom čitali ta plakat, ki ga je napisala skromna roka s čopičem in katranom in zato je to vabilo gotovo mnoge — odbilo.

Zbor je privabil mnogo gostov iz stanovskih vrst in so ga prišli poslušati mnogi tovariši, ki so ga kljub desetletnemu obstoju to pot čuli šele prvič: iz oči v oči seveda, poznajo pa ga iz svojih radijskih zvočnikov.

Vse je bilo soglasno v tem, da je domači aranžer tovariš Miloš s svojimi oskrbel zadovoljivo glede prehrane, stanovanj, pa tudi glede cene. Zadovoljno so se razhajale učiteljske množice: eni peš, drugi s kolesom, večina z vlaki, v okoliške doline pa z avtobusi. Najbolj všeč mi je bilo vozilo Dravinjevec, ki so prišli z busom na — drva. Z debelimi cevmi prepasana karoserija je imela na svojem zadku nahrbtniku podoben železen kotel, ki služi za peč. »Bencina« iz domačih gozdov omogoča, da prevoznik ceneno vrši tujsko-prometno službo.

Rogaška Slatina je našla kopico novih čestilcev in prijateljev.

—nč—

Film iz Rogaške Slatine

Od petka 5. t. m. pa do nedelje 7. t. m. je stala Rogaška Slatina, eno najlepših zdravilišč dravske banovine, v znamenju učiteljskega tabora. Iz vseh predelov slovenskega ozemlja so prišli učiteljski predstavniki, da se razgovore o svojih težnjah in se v skupni povezanosti ojačijo za nadaljnje šolsko, prosvetno, državljansko pa seveda tudi stanovsko delo.

Moč množice je silna! Ko samevaš kjerkoli, se zdiš sam sebi majhen drobec in — prvina. Ob množestvenih sestankih pa spoznaš, da stoji ob tvojem boku desetorice in stotnice... mogočna armada, ki imajo s teboj iste cilje in skupne težave. In v tem šele spoznaš veljavnost izreka, ki sem ga čital te dni nekje: »Bog da vsakemu borcu zvestega kamerada...«

Ob letošnjem šolskem koncu je bilo po naši državi več pomembnih učiteljskih taborov, mnogi pa bodo še v teku tega meseca. Učiteljski kronist ne more mimo Pirota, Jagodine, Kruševca, Plitvičkih jezer in drugih krajev naše širne očetnjave, kjer se je manifestirala skupnostna učiteljska miselnost.

Prav tako je bilo v praznično razpoloženju Rogaški Slatini, kjer nas je bilo kaknega pol tisoča. Šegavi moj tovariš je menil v trenutku odmora, ko smo ogledovali ob zvokih letoviškega orkestra očarljive nasade vrtnic pred »Zdraviliškim domom«: »Toliko ljudi pa nisem doslej še nikoli poznal v — Rogaški Slatini.«

Najbolj zanimivo poučuješ seveda o tistem, kar ti je najbolj živo v spominu. Takile obiski pomembnih krajev domačije pa so najlepša prilika, da spregovoriš o njih tudi svoji mali publiki med štirimi šolskimi stenami.

Prepričan sem, da bo zdaj vseh teh 500 tovarišev v tovarišev pripovedovalo o vtisih iz Rogaške Slatine in o pokrajini — napol razburkanu morje — ki valovi od Grobeljnega pa do slatinskih vrelcev. In seveda tudi o podzemnih skrivnostih, ki jih hrani ta čarobni košček našega sveta in o lekovitih vrednostih, ki lajšajo vsako leto tisočim življenjske težave: vrelci Tempel, Styria in Donati. Pred duševnimi očmi naše male publike bomo razgrnili tudi kratek zgodovinski pregled in razvoj našega najlepšega zdravilišča v zelenem štajerju, ki ga je odkril — kakor navajajo neki viri — grof Zrinjski, mudeč se v teh krajih na lovu. Rogaška Slatina menja čase, ko so štajerski deželniki stanovali prišli naseljevatj te kraje in graditi prvo kopališče. Tudi vodo, ki so jo dotlej lovili na preprost način, zdravju bolj škodljiv kakor v korist, skozi votlo vrbovo deblo. Zdravilišče je od takrat napredovalo, odličniki iz vseh strani so prihajali k zdravilnim vrelcem, med drugimi sloviti Strossmayer, ter dva najodličnejša moža v naši zgodovini: kralj Peter, ki je bil tistega leta (1867) še princ, 42 leti za tem pa je bil tukaj tudi njegov sin princ Aleksander — naš poznejši kralj Zedinitelj in Mučenik — ki je domoval v sedanjem Aleksandrovem domu pod imenom grof d'Avala.

Po usodnem požaru, ki je leta 1910, vpepelil najlepšo tukajšnjo stavbo Zdraviliški dom, so ga obnovili, vse zdravilišče pa povečali. Slavnostna dvorana v Zdraviliškem domu spada med najlepše, pa tudi med najbolj akustične. O tem smo se preverili spet na sobotnem koncertu našega UPZ, kjer je prišel do veljave prav vsak zborov utrip, fortissimo naših stanovskih kolegov-pevcev pa je bučal kakor veličastne orgle.

Po prevratu je prišlo zdravilišče v roke državne uprave, zdaj pa je last naše banovine, ki z vso ljubeznijo in pozornostjo izboljšuje